

Wanneer is een tachograaf verplicht?

Voor goederenvervoer geldt als algemene regel dat voertuigen of voertuigcombinaties met een maximaal toegestane massa (MTM) van meer dan 3,5 ton onder de Europese rij- en rusttijdenwetgeving vallen. In dat geval moet een tachograaf worden gebruikt en moeten de rij- en rusttijden worden nageleefd.

Vanaf 1 juli 2026 wordt deze verplichting bovendien uitgebreid naar voertuigen en voertuigcombinaties van meer dan 2,5 ton en maximaal 3,5 ton die worden ingezet voor internationaal vervoer of cabotage.

Toch betekent dit niet dat iedereen met een voertuig of combinatie boven deze gewichtsgrenzen automatisch een tachograaf nodig heeft. De wetgeving voorziet immers verschillende vrijstellingen.

Wat wordt verstaan onder "rijden is niet de hoofdactiviteit van de bestuurder"?

Voor verschillende vrijstellingen geldt als voorwaarde dat het besturen van het voertuig niet de hoofdactiviteit van de bestuurder mag zijn.

In de praktijk betekent dit dat de bestuurder hoofdzakelijk een andere functie uitoefent, zoals bijvoorbeeld:

- dakwerker
- elektricien
- loodgieter
- installateur
- techniker
- onderhoudsmedewerker
- aannemer
- landbouwer
- machinist

Het rijden met het voertuig mag daarbij slechts een ondersteunende activiteit zijn.

In de praktijk wordt vaak aangenomen dat rijden slechts een beperkte nevenactiviteit mag vormen. De vaak gehanteerde grens van 30% van de arbeidstijd is echter geen wettelijke norm, maar een administratieve richtlijn die gebruikt wordt bij de beoordeling van dossiers.

Een bestuurder die hoofdzakelijk goederen vervoert of als chauffeur is aangeworven, zal doorgaans niet aan deze voorwaarde voldoen.

Een werknemer die voornamelijk uitvoerende werkzaamheden verricht en slechts af en toe met het voertuig rijdt, voldoet hier meestal wel aan.

Vrijstelling voor niet-commercieel vervoer

Een tachograaf is niet verplicht voor voertuigen of voertuigcombinaties tot 7,5 ton MTM die worden gebruikt voor niet-commercieel goederenvervoer voor privédoeleinden.

Hierbij geldt dat:

- het vervoer geen onderdeel uitmaakt van een beroeps- of bedrijfsactiviteit;
- geen economische activiteit wordt uitgeoefend
- geen vervoersdienst wordt aangeboden
- het vervoer uitsluitend een privédoel heeft

Voorbeelden:

- vervoer van eigen motoren voor recreatief gebruik
- vervoer van eigen paarden voor hobbydoeleinden
- vervoer van een oldtimer naar een treffen
- vervoer van eigen hobby- of recreatiemateriaal

Bij deze vrijstelling speelt de afgelegde afstand geen rol.

Zolang het vervoer niet-commercieel is en de combinatie niet meer dan 7,5 ton MTM bedraagt, kan de vrijstelling worden toegepast.

Belangrijk

De eigendom van de vervoerde goederen alleen bepaalt niet of een vervoer commercieel of niet-commercieel is.

Bij controles wordt gekeken naar alle feitelijke omstandigheden van het vervoer, waaronder:

- het doel van de verplaatsing;
- de aard van de activiteit;
- het eventuele economisch voordeel;
- de relatie met een beroeps- of bedrijfsactiviteit;
- de documenten die tijdens de controle kunnen worden voorgelegd.

Vrijstellingen voor het vervoer van eigen materiaal of werkmiddelen

Veel ondernemingen vervoeren materiaal dat nodig is om hun beroep uit te oefenen.

Denk onder meer aan:

- dakwerkers
- elektriciens

- loodgieters
- installateurs
- techniekers
- onderhoudsdiensten
- aannemers

Voor deze vrijstelling moet cumulatief aan volgende voorwaarden worden voldaan:

- het voertuig wordt gebruikt voor het vervoer van materiaal, uitrusting of machines die de bestuurder nodig heeft voor de uitoefening van zijn werkzaamheden
- het vervoer vormt slechts een ondersteunende activiteit ten opzichte van de hoofdactiviteit van de onderneming
- het besturen van het voertuig vormt niet de hoofdactiviteit van de bestuurder
- het vervoer vindt plaats binnen een straal van 100 km van de vestigingsplaats van de onderneming.

Wanneer één van deze voorwaarden niet vervuld is, kan deze vrijstelling niet worden toegepast.

Vrijstellingen voor landbouw- en aanverwante activiteiten

Voor landbouw-, tuinbouw-, bosbouw-, veeteelt- en visserijactiviteiten bestaan specifieke vrijstellingen voor het vervoer van eigen goederen, producten, dieren of machines.

Ook hier geldt in de meeste gevallen een maximale afstand van 100 km rond de vestigingsplaats.

Vrijstellingen voor specifieke activiteiten

De tachograafplicht geldt eveneens niet voor onder meer:

- voertuigen van politie, brandweer, civiele bescherming en hulpdiensten
- voertuigen ingezet voor nood- en reddingsoperaties
- voertuigen gebruikt voor technische testen, onderhoud, herstellingen of ontwikkeling
- historische voertuigen die niet-commercieel worden gebruikt
- pechverhelpings- en bergingsvoertuigen binnen een straal van 100 km van hun standplaats
- bepaalde voertuigen voor universele postdiensten
- bepaalde voertuigen gebruikt in havens, terminals of specifieke nutsvoorzieningen

Voertuigen tussen 2,5 ton en 3,5 ton vanaf 1 juli 2026

Voor voertuigen en voertuigcombinaties van meer dan 2,5 ton maar niet meer dan 3,5 ton geldt vanaf 1 juli 2026 een bijkomende tachograafplicht bij internationaal vervoer en cabotage.

Deze verplichting geldt echter niet wanneer:

- het vervoer gebeurt voor eigen rekening
- uitsluitend eigen goederen, materiaal of werkmiddelen worden vervoerd
- geen vervoer voor derden wordt uitgevoerd
- rijden niet de hoofdactiviteit van de bestuurder vormt

In de praktijk betekent dit dat veel ondernemingen die hun eigen materiaal vervoeren met een bestelwagen of lichte vrachtwagen niet automatisch onder de nieuwe tachograafplicht vallen.

Belangrijk

De vraag of een tachograaf verplicht is, wordt niet uitsluitend bepaald door het gewicht van het voertuig of de voertuigcombinatie.

Bij een controle wordt onder meer gekeken naar:

- de aard van de activiteit
- de eigendom van de vervoerde goederen
- het doel van het vervoer
- de afstand die wordt afgelegd wanneer dit voor de vrijstelling relevant is
- de rol van de bestuurder binnen de onderneming
- de documenten die de bestuurder kan voorleggen ter onderbouwing van een vrijstelling

Pas wanneer geen enkele vrijstelling van toepassing is, geldt de tachograafplicht volledig en moeten de Europese rij- en rusttijden worden nageleefd.

Beslissingsmatrix tachograafplicht (België)

Situatie	Tachograaf verplicht?	Wettelijke basis
Voertuig of combinatie tot en met 2,5 ton MTM	✗ Nee	Buiten toepassingsgebied Verordening 561/2006
Voertuig of combinatie tussen 2,5 ton en 3,5 ton MTM, enkel nationaal vervoer	✗ Nee	Verordening 561/2006
Voertuig of combinatie tussen 2,5 ton en 3,5 ton MTM, internationaal vervoer of cabotage voor derden	✓ Ja vanaf 1 juli 2026	Art. 2 Verordening 561/2006
Voertuig of combinatie tussen 2,5 ton en 3,5 ton MTM, internationaal vervoer of cabotage, eigen goederen of materiaal, rijden geen hoofdactiviteit	✗ Nee	Art. 3, punt aa) Verordening 561/2006
Voertuig of combinatie boven 3,5 ton MTM zonder toepasselijke vrijstelling	✓ Ja	Art. 2 Verordening 561/2006
Vervoer van goederen van klanten of derden boven 3,5 ton MTM	✓ Ja	Art. 2 Verordening 561/2006
Chauffeur waarvan rijden de hoofdactiviteit vormt	✓ Ja, tenzij andere vrijstelling van toepassing	Verordening 561/2006
Eigen materiaal, gereedschap of machines tot 7,5 ton MTM, binnen 100 km van de vestiging en rijden geen hoofdactiviteit	✗ Nee	Art. 13, lid 1, punt d) Verordening 561/2006 + Belgisch KB
Eigen materiaal, gereedschap of machines tot 7,5 ton MTM, buiten 100 km van de vestiging	✓ Ja	Art. 3, punt aa) Verordening 561/2006
Dakwerker, elektricien, installateur, techniek, aannemer met eigen materiaal binnen 100 km	✗ Nee	Art. 13, lid 1, punt d)
Dakwerker, elektricien, installateur, techniek, aannemer met eigen materiaal buiten 100 km	✓ Ja	Art. 2 Verordening 561/2006
Landbouw-, tuinbouw-, bosbouw-, veeteelt- of visserijactiviteiten binnen 100 km	✗ Nee	Art. 13, lid 1, punt b)
Landbouw-, tuinbouw-, bosbouw-, veeteelt- of visserijactiviteiten buiten 100 km	✓ Ja	Art. 2 Verordening 561/2006
Landbouw- of bosbouwtrekker binnen 100 km	✗ Nee	Art. 13, lid 1, punt b)
Landbouw- of bosbouwtrekker buiten 100 km	✓ Ja	Art. 2 Verordening 561/2006
Pechverhelpings- of bergingsvoertuig binnen 100 km van de standplaats	✗ Nee	Art. 3, punt f) Verordening 561/2006
Pechverhelpings- of bergingsvoertuig buiten 100 km van de standplaats	✓ Ja	Art. 2 Verordening 561/2006
Niet-commercieel goederenvervoer voor privédoeleinden tot 7,5 ton MTM	✗ Nee	Art. 3, punt h) Verordening 561/2006
Eigen paarden vervoeren voor hobbydoeleinden	✗ Nee	Art. 3, punt h)
Eigen motor vervoeren voor uitsluitend recreatief gebruik	✗ Nee	Art. 3, punt h)
Oldtimer vervoeren naar een treffen	✗ Nee	Art. 3, punt h)

Situatie	Tachograaf verplicht?	Wettelijke basis
Historisch voertuig voor niet-commercieel gebruik	✗ Nee	Art. 3, punt i)
Voertuig gebruikt voor technische testen, ontwikkeling, onderhoud of herstelling	✗ Nee	Art. 3, punt g)
Nieuw voertuig dat nog niet in gebruik is genomen en wordt getest	✗ Nee	Art. 3, punt g)
Voertuigen van politie	✗ Nee	Art. 3, punt c)
Voertuigen van brandweer	✗ Nee	Art. 3, punt c)
Voertuigen van civiele bescherming	✗ Nee	Art. 3, punt c)
Voertuigen van strijdkrachten	✗ Nee	Art. 3, punt c)
Voertuigen ingezet bij nood- of reddingsoperaties	✗ Nee	Art. 3, punt d)
Speciaal uitgeruste medische voertuigen	✗ Nee	Art. 3, punt e)
Lijndiensten personenvervoer tot 50 km	✗ Nee	Art. 3, punt a)
Voertuigen met een technisch beperkte maximumsnelheid van maximaal 40 km/u	✗ Nee	Art. 3, punt b)
Voertuigen gebruikt voor rijopleiding of rijexamens zonder commercieel vervoer	✗ Nee	Art. 13, lid 1, punt g)
Circus- en kermisvoertuigen	✗ Nee	Art. 13, lid 1, punt j)
Mobiele educatieve projecten	✗ Nee	Art. 13, lid 1
Geld- en waardetransport met speciaal uitgeruste voertuigen	✗ Nee	Art. 13, lid 1
Melkophaling en vervoer van melkbussen	✗ Nee	Art. 13, lid 1
Vervoer van levende dieren tussen landbouwbedrijven, markten en slachthuizen binnen 100 km	✗ Nee	Art. 13, lid 1
Kraanwagens (Belgische administratieve vrijstelling)	✗ Nee	Belgische administratieve instructies
Betonpompen (Belgische administratieve vrijstelling)	✗ Nee	Belgische administratieve instructies
Hoogwerkers (Belgische administratieve vrijstelling)	✗ Nee	Belgische administratieve instructies

Definitie "rijden is niet de hoofdactiviteit"

Voor de vrijstellingen waarbij deze voorwaarde voorkomt, wordt algemeen aanvaard dat het besturen van het voertuig minder dan 30% van de maandelijkse arbeidstijd vertegenwoordigt.

Voorbeelden:

- Dakwerker die dagelijks op het dak werkt en slechts sporadisch rijdt → voldoet.
- Elektriciën die hoofdzakelijk installaties plaatst en af en toe materiaal vervoert → voldoet.
- Chauffeur die hoofdzakelijk goederen vervoert → voldoet niet.

Belangrijk

Een vrijstelling is geen keuze.

Wie zich erop beroept, moet tijdens een controle kunnen aantonen dat aan alle voorwaarden wordt voldaan.

Wanneer geen vrijstelling van toepassing is, gelden:

- de tachograafplicht;
- de Europese rij- en rusttijden;
- het gebruik van een bestuurderskaart;
- de verplichtingen inzake registratie en controle.